

Digitala kompetensportföljer

Lektionsplanering

Erasmus+ 2019-1-SE01-KA202-060565

den 8 september 2020

Skriven av: Kainuun ammattiopisto, Aventus, Dundee and Angus College,
Jacobsskolan, Nordenbergsskolan, Skärgårdsgymnasiet, Ystad Gymnasium
och Amledo & Co AB.

Digitala kompetensportföljer

Lektionsplanering

Innehåll

INLEDNING.....	2
HUR KAN VI KOPPLA ARBETET MED DIGITALA KOMPETENS PORTFÖLJER TILL UNDERVISNINGEN?	3
SVERIGE.....	3
HOLLAND	4
FINLAND.....	4
SKOTTLAND.....	5
LEKTIONSPLANERING – STEG FÖR STEG	5
FÖRARBETE: BERÖRDA YRKESLÄRARE OCH KÄRNÄMNESLÄRARE GES TID FÖR GEMENSAM PLANERING, TEX. FÖR ATT DISKUTERA VILKA SAMARBETEN SOM ÄR MÖJLIGA OCH ÖNSKVÄRDA.....	5
MOMENT 1: ARBETSMARKNADENS ÖNSKEMÅL.....	6
MOMENT 2: INTRODUKTION AV SYFTET MED DIGITALA KOMPETENS PORTFÖLJER	6
MOMENT 3: SPRÅKÄMNENA (MODERSMÅL + ENGELSKA).....	7
MOMENT 4: YRKESÄMNENA	8
MOMENT 5: AVSLUTANDE ARBETE MED DEN DIGITAL PORTFÖLJEN,	9
ÖVRIGA FÖRSLAG FÖR ARBETET MED ATT SKAPA DIGITALA KOMPETENS PORTFÖLJER.	9
KOMPLETTERANDE KUNSKAPER ÄR OCKSÅ VIKTIGA:	9
FÖRSLAG PÅ VAD EN DIGITAL KOMPETENS PORTFÖLJ KAN INNEHÅLLA:	10

Inledning

Här hittar du exempel som kan inspirera lärare i detta arbete för att utforma lektioner där eleverna kan skapa egen digitala kompetensportföljer och öka elevernas digitala kompetens.

Syftet är att formulera en lektionsserie som kan underlätta arbetet med att lära eleverna hur de kan skapa en personlig digital kompetensportfölj. Vår förhoppning är att lektionsserien kan fungera som ett stöd för läraren i det fortlöpande arbetet att utveckla elevens intresse och engagemang för sin yrkesverksamma framtid. En egen digitala kompetens portfölj kan användas för att söka arbete idag och i framtiden. Och uppmuntra eleven att utveckla sin innovationsförmåga. Då har vi lagt en grund för att eleven står väl rustad för det kommande yrkeslivet

Hur den enskilda skolan eller läraren väljer att göra är främst upptill dem. Hur läraren sen väljer att introducera arbetssättet med digitala kompetensportfolios är en pedagogisk fråga och sköts bäst av den undervisande läraren. Läraren är förtrogen med sina elever och vet utifrån tidigare erfarenheter hur arbetet ska läggas upp.

Många lärare vet att en förklarande bild kan ersätta 1 000 ord och att bilder är en bra ingång för att elevernas tankar kring ett ämne. Att använda bilder om stöd för lärande hjälper många elever som har svårt att tillgodogöra sig längre texter och instruktioner.

Hur kan vi koppla arbetet med digitala kompetens portföljer till undervisningen?

Arbetet med kompetensportföljen ska ske i enlighet med de styrdokument och kursplaner som reglerar skolans verksamhet.

Sverige

Arbetet med att skapa digitala kompetens portföljer lämpar sig väl i följande kurser:

- Eng 5 - Ämnesområden med anknytning till elevernas utbildning samt samhälls- och arbetsliv; aktuella områden; händelser och händelseförlopp; tankar, åsikter, idéer, erfarenheter och känslor; relationer och etiska frågor. Hur kan detta göras?
- Entreprenörskap (ENTENRO), (HA och FT-programmet)
- Kan riktas mot marknadsföring, presentationsteknik, problemlösning. Idéutvecklingsprocesser där idéer skapas, värderas, förverkligas.
- Affärsutveckling och ledarskap (HANAFRO), (HA-programmet)
- Säljmiljö, inredning och utrustning i butiker. Omvärldsanalys och marknadsundersökningar. Affärsidé och koncept.
- Inköp (INKINK01), (HA-programmet)
- Inom leverantörsrelationer. Varuhantering, lagerkontroll och inventering. Arbetsmiljö och ergonomi.
- Service och bemötande 1 (SEVSEV01), (FT-programmet)
- Elever kan dokumentera sina färdigheter (film, foto) inom t.ex. följande centrala innehåll, och bädda in/bifoga i sin digitala portfolio: Bemötande, kroppsspråk och språklig kommunikation i olika servicesituationer samt yrkesmässigt hänsynstagande till kundens eller gästens integritet; Kundens eller gästers olika behov samt hur man kan anpassa produkter och tjänster till individuella önskemål; Bemötande av kunder eller gäster i servicesituationer samt hantering av klagomål och reklamationer.
- Samhällskunskap 1a1 (SAMSAM01a1)
- Arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Arbetsmarknadens parter, deras olika roller och betydelse för samhällsutvecklingen. Digitaliseringens påverkan på arbetsmarknaden.

- Fyll på med andra kurser, centrala innehåll och exempel på hur man kan arbeta.

Holland

Arbetet med att skapa digitala portföljer för färdigheter passar väl till följande kurser:

- Engelska och tyska. Speciellt att visa kompetenser för att skriva, tala och konversera kan demonstreras genom att visa skriftliga dokument och videoklipp med en konversation på engelska.
- Försäljningskompetenser kan demonstreras genom att visa videobevis för olika säljfärdigheter och kompetenser i säljsamtal ansikte mot ansikte eller online med en kund, att utforma ett skriftligt erbjudande, utvärderingar och resultat av kundtillfredsställelse etc.
- Förvärvade färdigheter och kompetenser för EQF-nivå 1 studenter kan användas som bevis för att gå in på en högre nivå av yrkesutbildning.
- I grund och botten kan flesta erhållna färdigheter och kompetenser och deras utvecklingsprocess användas för att bygga en digital portfölj. Detta är mycket användbart om konventionell utbildning och tentamen i skolan av t.ex. praktiska moment som är mycket komplicerad eller omöjlig pga. lång resväg eller andra försvårande omständigheter t.ex. en pandemi.

Finland

Arbetet med att skapa digitala kompetensportföljer passar väl för de flesta yrkeskvalifikationer och enheter i Finland.

- Inläringen och färdigheterna visas alltid i slutet av studieenheter med hjälp av praktiska yrkesprov på de företagsförlagda arbetsplatserna och arbetssituationerna. I den mån kompetensen som krävs i enheten inte kan bedömas utifrån demonstrationen, ska kompetensdemonstrationen kompletteras på andra sätt på individuell basis. I grunden kan de mest erhållna färdigheterna och kompetenserna och utvecklingsprocessen samlas in och visas i en digital portfölj.

- Gymnasieskolor med yrkesutbildning i Finland använder olika webbtjänster (Wilma, Moodle, Workseed, Office 365-verktyg etc.) där alla typer av information kan delas, samlas in och utvärderas i realtid. Men digitala kunskapsportföljer har ännu inte samlats in och används inte systematiskt, så att portföljerna skulle kunna vara till nytta för studenterna senare när de kommer in på arbetsmarknaden.

Skottland

- Arbetet med att skapa digitala färdighetsportföljer passar bra för de flesta yrkesutbildningskurser där lärande kan demonstreras med hjälp av praktiska färdigheter som lärts under kursen. Detta skulle innehålla majoriteten av yrkesutbildningskurser inklusive konstruktion, hår och skönhet, byggtjänster, professionell matlagning, landbaserade kurser, djurskötsel och många andra.

- Massor av referenser till "praktiska färdigheter", men allt vi hör från arbetsgivarna är att även om de behöver de praktiska yrkesfärdigheterna, är det stora saknade elementet är de personliga och mjuka färdigheterna. Kan den sökande hålla ögonkontakt, kan de dyka upp i tid, kan de föra en konversation, kan de se presentabla vid behov, kan de le och hälsa kunder etc. Alla som lämnar skolan eller college kommer att ha nyckelfärdigheter, men de kommer troligen att gå in i en bransch på en nybörjarnivå, och de kommer sannolikt att lära sig mer branschspecifikt yrkesliv mycket snabbt när de arbetar på jobbet. Därför bör vi definitivt inte glömma de personliga färdigheter som är mycket svårare för en arbetsgivare att tillhandahålla.

Lektionsplanering – steg för steg

Förarbete: Berörda yrkeslärare och kärnämneslärare ges tid för gemensam planering, tex. för att diskutera vilka samarbeten som är möjliga och önskvärda.

Den övergripande planeringen bör följas av en mer detaljerad. Nedan följer ett förslag på hur en lektionsserie för att skapa en digital kompetensportfölj kan se ut.

Moment 1: Arbetsmarknadens önskemål

Innan arbetet med portföljen startas måste arbetsmarknadens önskemål tas i åtanke. Arbetsmarknadens önskemål kan undersökas med ett möte (tex. programråd) eller via utskick. Det är väsentligt att deras önskemål beaktas i arbetet med den digitala kompetensportföljen. Olika branscher kan ha olika önskemål och således bör lärare som undervisar inom respektive yrke genomföra sina egna undersökningar.

Exempel på frågor som kan ges:

- Hur ser digitaliseringen ut i er bransch?
- Hur kommer ert arbete förändras i framtiden (nya tekniker t.ex.)?
- Vilka kompetenser ser ni som absolut nödvändiga vid en nyrekrytering av en nyexaminerad ungdom?

Moment 2: Introduktion av syftet med digitala kompetens portföljer

Syftet med arbetet med digitala kompetens portföljer presenteras. Arbetet presenteras utav både yrkeslärare och ämneslärare för att på ett tydligt sätt presentera varför detta projekt är viktigt. Första lektionen bör innehålla konkreta förslag på vad som efterfrågas. Lärarna kan visa sina egna digitala portföljer eller motsvarande. Nyckelord bör vara digital kompetens, digitalisering av kunskap och förmedling av kunskap.

Läraren/Lärarna

- Projektet presenteras med en PowerPoint och film (som behöver skapas!)
- Vad är en digital portfölj? (öppen fråga till gruppen?)
- Läraren visar exempel.
- Presentation av elevernas uppgift. Se nästa sida:

Eleverna får en kortare uppgift att i små diskussionsgrupper diskutera följande:

- Vad har vi för kompetenser? Tänk på kompetenser kan både vara hårda förmågor (kunskaper och betyg) och mjuka förmågor (sociala färdigheter, attityd)
- Vad tror ni att en framtida arbetsgivare efterfrågar för kompetenser?
- Hur skulle ni gå tillväga för att dokumentera era kompetenser digitalt?
- Gå igenom svaren i helklass och dokumentera det som sägs.

Moment 3: Språkämnen (modersmål + engelska).

Skapa innehåll i form av presentations videos (muntligt framträdande och presentation, samt argumenterande text). Skapa formella CV:s samt personliga brev. Ytterligare arbetas det med att skapa textbaserat innehåll till den digitala kompetens portföljen formellt skrivande, interaktion och produktion). Målet bör vara att den digitala kompetensportföljen ska ha modersmål samt engelska som språk. Målet med är även att skapa skriftligt innehåll till den digitala kompetens portföljen. Språket är betydelsefullt i en digital portfolio:

1. Ett språk som återspeglar aktivitet talar om för arbetsgivaren att du är en aktiv person.
2. Komplexa yrkestitlar som "hybridtekniker" är mer informativ än "bilmekaniker."
3. Att skriva vad du vill göra snarare än vad du har gjort är ett annat sätt att göra ett aktivt intryck.

Lektion 1: Presentation av momentet skriva personligt brev. Genomgång av formellt skrivande med tillhörande övningsuppgift.

Lektion 2–3: Uppgiften presenteras "Skriva personligt brev". Eleverna skriver sina personliga brev utifrån given mall med läraren som stöd.

Lektion 3–4: Peer-Review och bearbetning av texten. Eleverna arbetar i grupper eller självständigt med sin text och arbetar med att förbättra texten.

Lektion 4–5: Uppladdning av texten på sin Digitala kompetensportfölj.

Moment 4: Yrkesämnena

Genomföra praktiska moment som dokumenteras via olika typer av media.

Nyckelmoment som är efterfrågade av framtida arbetsgivare ska prioriteras.

Dokumentationen ska samlas i den digitala kompetensportföljen. Google Site skulle kunna utgöra en sådan portfölj.

Exempel på hur en lektionsserie i yrkesämnet kan se ut. Målet med serien är att dokumentera elevens kunskaper via digitala medier, visualisera och tillgängliggöra elevens faktiska kunskaper för kommande arbetsgivare samt att skapa möjlighet en plattform för reflektion kring det egna lärandet.

Lektion 1: Eleverna delas in i grupper där de ska lista sina kompetenser och har en omröstning av vilka kunskaper de finner är viktigast för att arbeta inom yrket. I samråd med yrkesläraren ska eleverna besluta om 3–5 moment som är viktiga för sitt yrke. Eleverna ska sedan med handledning fastställa hur dessa kompetenser kan dokumenteras digitalt utifrån givna kriterier.

Lektion 2: Genomgång av olika metoder för digitalisering och dokumentering, hur gör man en bra film?

Lektion 3: Eleverna arbetar med att planera sin dokumentation. Behöver det köpas in material, var ska dom vara, behövs manus för video, behövs förklarande texter till bilder.

Lektion 4: Eleverna genomför sina moment och dokumenterar sina kunskaper.

Lektion 5: Eleverna bearbetar sina dokumenterade kompetenser samt infogar det skapade materialet i den digitala portföljen.

Moment 5: Avslutande arbete med den digitala portföljen,

Lektion 1–3: Arbeta med att samla ihop och redigera sin digitala kompetensportfölj.

Lektion 4: Förbereda presentation i valfri form (rollspel, presentation i helklass) med hjälp av den digitala kompetensportföljen.

Lektion 5: Reflektion och skriftlig utvärdering av projektet.

Lektion 6: Eleven skickar sin digitala kompetensportfölj till minst 3 potentiella arbetsgivare.

Övriga förslag för arbetet med att skapa digitala kompetensportföljer.

Kompletterande kunskaper är också viktiga:

1. Språkkunskaper
2. Certifikat, beroende på bransch, till exempel AC, ställningsbyggnad, lift och heta arbeten
3. Användning av digitala verktyg (skriva, kalkylera, presentera, söka och kontrollera information från internet etc.)
4. Ledarerfarenheter
5. Studieerfarenhet utanför skolan, till exempel företagskurser.

Studiedag

Planera en studiedag med elever i åk 1 för att skapa förståelse för digitalisering och behovet av framtida digital kompetens. En sådan studiedag bör ligga under höstterminen och fungera som en kickoff för projektet med att skapa digitala kompetensportföljer. En sådan studiedag skulle kunna behandla följande ämnen:

- teknikutveckling,
- digitalisering,
- robotar,
- Artificiell intelligens.

- Självkörande bilar
- E-handel
- Digital påverkan/Influenser.
- Nya yrken i framtiden
- Digitaliseringens faror och möjligheter

Förslag på vad en digital kompetensportfölj kan innehålla:

Vanliga uppgifter som är bra för min digitala kompetensportfölj

- Mitt namn
- Adress, telefon, e-post
- Ålder
- Praktiska saker jag tränat på och kan (viktig)
- Min yrkesutbildning
- Företag som jag jobbat/praktiserat på
- Min skola
- Mitt betyg
- Kunskaper i engelska, svenska....
- Examensbevis
- Kurser
- Fler exempel?

Min digitala kompetensportfölj ska innehålla

- Stillbilder och/eller filmklipp som visar på kompetenser
- Ljud (musik) (upphovsrätt)
- Text
- Berättarröst
- Fler exempel?

Förslag på uppbyggnad – scen för scen

1. Presentera min person
2. Fördjupad bild av person 1 (med fokus på bakgrund/erfarenhet/utbildning/kompetens)
3. Presentera min yrkesutbildning
4. Fördjupad bild av min yrkesutbildning (innehåll, skola, betyg etc.)
5. Varför jag vill ha "detta" jobb
6. Vad kan jag bidra med till företaget
7. Fler exempel

Viktigt att tänka på:

Oavsett vem man planerar för... dig själv, eleven, kollegan, eller chefen ... måste stilen och språket anpassas efter det. Långa och krångliga planeringar i administrativa system skapar knappast en bild av skolan som öppen, välkomnande och inspirerande. Den planering eleverna möter ska vara lättillgänglig, inspirerande, förklara syftet med att arbeta med en egen digital kompetensportfölj och vara ett stöd för elevernas lärande (enkel att förstå).

Vi ska slippa att skriva långa och krångliga planeringar i förutbestämda mallar. Det är betydelsefullt hur företag som du samarbetar med både uppfattar skolan och yrkesutbildningen och vet hur de kan ge sitt stöd för elevens kompetensutveckling, lärande och digital kompetensportfölj.

Disclaimer:

"The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."